

Organiserad prostatacancertestning (OPT) Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Innehåll

1.	Syfte och omfattning	1
2.	Allmänt	1
3.	Ansvar och roller	1
4.	Beskrivning	2
4.1.	Testning enligt organiserad prostatacancerscreening	2
4.2.	Vidare utredning vid förhöjt PSA prov	2
4.3.	Hantera avregistrering på mannens begäran	3
5.	Plan för kommunikation och implementering	3
6.	Dokumentinformation	4

1. Syfte och omfattning

Syftet med dokumentet är att beskriva PSA provtagningen för män som erbjudits deltagande inom Organiserad prostatacancertestning under pilotfasen 2024. Rutinen kommer i framtiden revideras för att inkludera hela processen.

Frågor från medarbetare eller de som fått erbjudande om provtagning hänvisas i första hand till OPT sjukvårdsregionalkansli, RCC Mellansverige.

Aktuella telefonnummer, telefontider och mailadress finns på:

[Organiserad prostatacancertestning i Region Mellansverige - RCC Mellansverige \(cancercentrum.se\)](https://www.cancercentrum.se)

2. Allmänt

Med start i början av 2024 får 500 slumpvis utvalda män födda 1962 och 1966 ett erbjudande om OPT deltagande där de först ombeds lämna ett PSA prov och efter analys av detta handhas enligt ett fastställt flöde. Pilotprojektets syfte är att bidra till datainsamling för att kunna utvärdera nytta och risker med symtomfri testning för prostatacancer.

3. Ansvar och roller

Läkare i berörda verksamheter ansvarar för att känna till och följa denna rutin samt ansvarar för att den sammantagna processen följs.

Medarbetare i berörda verksamheter ansvarar för att känna till och följa denna rutin.

Aktuella provtagningsplatser bör se till att enheten har aktuell information respektive kontaktkort på 1177.se kring vad som gäller för tidsbokning eller eventuella drop in-tider för PSA-provtagning.

4. Beskrivning

4.1. Flöde för Organiserad prostatacancer testning

4.1.1. Provtagningsenheter

De män som via brev fått erbjudande om PSA provtagning inom OPT ska kunna lämna blodprov på samtliga hälsocentraler och Laboratoriemedicins provtagningsenheter i region Gävleborg

4.1.2. Provtagning

För att delta i den organiserade prostatacancer testningen krävs att deltagare har sitt erbjudandebrev med sig till provtagande enhet.

- Kontrollera legitimation och att personnummer överensstämmer med erbjudandebrevet
- Neka inte provtagning även om sista erbjudandedag i brevet har passerat
- Provtagningsremissen är digital och kommer från OPT-kansliet i Uppsala

Provtagning och eventuell transport sker sedan enligt ordinarie rutiner.

Instruktioner för hur remissen hämtas i LabCenter finns under rubriken ”[Hantera provtagning av remiss i LabCenter från annat system än PMO](#)” på sidan 15-16 i rutin ”[PMO- hantera provtagning i Labcenter](#)” (06-156520).

4.1.3. Efter provtagning

Analys för PSA inom OPT sker enbart på Laboratoriemedicin och inte via extern aktör. PSA svar kommer synas i interna system men enbart hanteras av externt kallelsekansli i Regionala cancercentrums (RCC) regi. Provtagande enheter har inget utredande ansvar och eventuella frågor från deltagande män ska alltid ställas till RCCs kansli. Aktuell kontaktuppgifter finns på [Organiserad prostatacancer testning i Region Mellansverige - RCC Mellansverige \(cancercentrum.se\)](#).

4.2. Vidare utredning vid förhöjt PSA prov

4.2.1. MRT prostata

Vid förhöjt PSA ska männen kallas till en MR prostata undersökning. Koordinatorer står i regelbunden kontakt med sjuksköterska på OPT-kansli då OPT systemet för bland annat MR remisser och registrering i kvalitetsregister fortfarande är under utveckling.

- Ansvarig urolog meddelas av koordinators vid PSA ≥ 3 .
- Under pilotprojektet skrivs dessa remisser av enskild ansvarig urolog. OPT kansliet meddelas av koordinators när så är gjort.

- OPT-kansliet skickar ut svarsbrevet kring individens PSA provsvar. Vid PSA ≥ 3 anges att kallelse till MR kommer i separat kallelse.
- Röntgenavdelningen skickar ut en kallelse till MR prostata som kan genomföras i Gävle, Hudiksvall eller Bollnäs beroende på var mannen bor/var möjlighet till undersökning är möjlig.

MR prostata genomförs enligt röntgenavdelningens ordinarie rutin. Svaret på MR undersökningen ska föras in i OPT IT systemet av vidtalade koordinators på Urologen. Om mannen av någon anledning inte kan genomföra MR handhas dessa män av urologen och kansliet meddelas.

4.2.2. Vidare utredning

Vidare handläggning efter genomförd MR sker i linje med nationella vårdprogrammet. Männen får svarsbrev från OPT kansliet. De män som inte behöver undersökas vidare för nytt erbjudandebrev om 2 år.

Biopsiindikation:

- PIRADS 4-5
- PIRADS 3 om PSA-D $> 0,1$
- PIRADS 1-2 med PSA-D $> 0,2$
- Palpabel knöl

Vid indikation som behöver utredas vidare gäller:

- Ansvarig urolog utfärdar en remiss till mannens närmaste urologienhet.
- Mannen kallas för vidare utredning. Information om skriven remiss meddelas till OPT-kansliet av vidtalade koordinators.
- Urologisk utredning sker sedan enligt regionala rutiner för urologi.
- Ansvarig urolog skickar inte brevsvar till mannen som behöver biopseras. Detta sker från OPT-kansliet.
- Biopserande läkare bevakar patologisvaren i svarsdatabasen. Regionala rutiner följs för patologi.
- Vid osäkerhet, ev. ny biopsi

Kommunikation sker regelbundet mellan koordinators på urologen och sjuksköterska på OPT kansliet.

4.3. Hantera avregistrering på mannens begäran

Män som inte längre önskar delta i OPT kontaktar OPT-kansliet. Aktuella kontaktuppgifter finns på [Organiserad prostatacancer-testning i Region Mellansverige - RCC Mellansverige \(cancercentrum.se\)](https://www.cancercentrum.se/organiserad-prostatacancer-testning-i-region-mellansverige).

5. Plan för kommunikation och implementering

Rutinen sprids till berörda verksamheter via kvalitetssamordnare som extra uppföljare. Implementering sker i verksamheten förslagsvis genom mailutskick eller presentation på APT.

6. Dokumentinformation

Dokumentet är framtaget av Jonas Vargmyr, verksamhetsutvecklare utvecklingsenheten

Granskat av Oskar Lidén Överläkare urologi, Andreas Norinder Överläkare urologi, Nils-Erik Svedberg Specialistläkare urologi, Kristina Ericson Avdelningschef Hälsovalskontoret och Hans Malmström Biomedicinsk analytiker Laboratoriemedicin.

Material som är framtaget under arbetet med införande av OPT finns samlat på samarbetsyta OPT. Beslutet om att region Gävleborg i samarbete med övriga regioner i Mellansverige ska samarbeta med ett gemensam kallelse kansli och införa OPT är fattat av HSN den 7/12 2021 (§191 Organiserad prostatacancer-testning (OPT) (HSN 2021/1918).

Inför uppstart har kommunikation skett både mot laboratoriemedicin samt samtliga HC inom regionen för att hantera provtagningen effektivt och i gott samarbete.

Kopians giltighet garanteras endast för utskriftsdatumet